Εκτρώσεις: προβληματισμοί, θεραπεία και αποκατάσταση (π. Φιλόθεος Γρηγοριάτης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 23 Φεβρουαρίου, 2020

Μέ ἀφορμή τά ὅσα συνέβησαν τελευταῖα σχετικά μέ τό θέμα τοῦ "ἀγέννητου παιδιοῦ" καί μετά τήν μεγάλη δημοσιότητά του στό πανελλήνιο, ἀλλά καί πέραν αὐτοῦ, αἰτηθείς καταθέτω τό παρόν ὡς ἐλάχιστη συμβολή μου γιά γόνιμο προβληματισμό ὅλων μας.

Παρακάμπτω τήν πρόχειρη καί ἐσπευσμένη κυβερνητική ἐντολή γιά τήν ἀπόσυρση καί καθαίρεση τῶν σχετικῶν ἐντύπων τοιχοκόλλησης, ἡ ὁποία ἐντολή ἀποτελεῖ ἀλγεινό **πλῆγμα-ἐπιβουλή κατά τῆς "ἐλευθερίας τοῦ προσώπου" καί τῆς "ἐλευθερίας τῆς ἔκφρασης"** στήν σύγχρονη εὐνομούμενη, στά λόγια, κοινωνία μας.

Μέσα σ᾽ ὅλα αὐτά ἰδιαίτερη ἐντύπωση μᾶς προκάλεσε ἡ ἀντίδραση καί ἔντονη τοποθέτηση συνανθρώπων μας πάσης ἡλικίας καί τῶν δύο φύλων, πού ἐκφράσθηκαν, ἐνήργησαν, θετικά ἤ ἀρνητικά, γιά τό ἀναφερθέν γεγονός, πού ἔχει φυσικά ἄμεση σχέση μέ τό φλέγον θέμα τῶν ἐκτρώσεων καί μάλιστα στήν Πατρίδα. Καί θυμηθήκαμε, ἰδίως αὐτές τίς ἡμέρες πού ἑορτάσαμε τήν ὡραία ἑορτή τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Χριστοῦ, τήν προφητική ρήση τοῦ δικαίου Συμεών πρός τήν Κυρία Θεοτόκο, ὅταν Αὐτή προσέφερε τόν Υἱό Της, τόν ἐνανθρωπήσαντα Θεό, στόν Ναό τοῦ Θεοῦ:

«ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν... καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον... ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί» (Λουκ. β΄, 34, 35).

Ὁ Χριστός θά γίνη -ὅπως καί ἔγινε καί γίνεται σήμερα- σημεῖο ἀντιλογίας, μεγάλης ἀσυμφωνίας, ἤ καί ἀντιπαραθέσεως μεταξύ τῶν ἀνθρώπων. Ὅσοι ἀπιστήσουν καί Τόν ἀπορρίψουν τελεσίδικα στήν ζωή τους, θά ἐκπέσουν ἀπό τήν ἀλήθεια, θά ἀποτύχουν. Ὅσοι ὅμως Τόν πιστεύσουν, ὡς τόν μόνο ἀληθινό Θεό, Δημιουργό τῶν πάντων καί Σωτῆρα τους, αὐτοί -ἀκόμη κι ἄν προσωρινά τώρα ἤ πρίν εἶναι ἤ ἦσαν σέ πτώση, σέ ἀποτυχία- μέ τήν ἐνσυνείδητη πίστη τους σ᾽ Αὐτόν θά ἀνορθωθοῦν, θά ἐλευθερωθοῦν ἀπό κάθε δεσμά, ἀπό κάθε ἁμαρτία, ἀπό ἐνοχές, ἀπό δεινά ἀδιέξοδα. Αὐτή δέ ἡ ἀντιλογία τῶν ἀνθρώπων σχετικά μέ τόν Κύριο Ἰησοῦ, καί πού φυσικά θά μεταφράζεται στούς μέν ὡς "πτώση" στούς δέ ὡς "ἀνάσταση", θά συμβῆ (καί ἤδη συμβαίνει), ὥστε νά φανερωθοῦν (καί ὄντως φανερώνονται) οἱ κρυφοί λογισμοί, οἱ προσωπικές, βαθιά ἀφανεῖς διαθέσεις τοῦ καθενός, πού ἀπορρίπτει ἤ ἀποδέχεται τόν

Χριστό, ὡς τόν μόνο προφητευθέντα στούς αἰῶνες ἀληθῆ Θεό καί Σωτῆρα τοῦ κόσμου.

Ἀπό τό πῶς δηλ. τοποθετοῦνται ἀπέναντί Του οἱ ἄνθρωποι, πιστεύοντας ἤ ἀπιστῶντας σ᾽ Αὐτόν, ἐξηγεῖται καί ἡ στάση τους γιά τά μεγάλα ζητήματα στήν ζωή, ἀλλά καί γιά πολλά μικρότερα. Κατανοοῦνται τά λόγια, τά ἔργα, οἱ διάφορες ἀντιδράσεις τους. **Φανερώνεται ὁ ἔσω ἄνθρωπος**, ἴσως καί τά ἐπιμελῶς κρυμμένα ἀποκαλούμενα "προσωπικά δεδομένα" τους, τά περισσότερα ἀπό τά ὁποῖα γιά τούς μαθητές τοῦ Χριστοῦ δέν μποροῦν νά εἶναι καί τόσο κρυμμένα. Ἀφοῦ τό μεῖζον γι᾽ αὐτούς εἶναι νά ζοῦν *ἐν Αὐτῷ καί δι᾽ Αὐτόν*. Αὐτό δέ, ἄν τό γνωρίζουν ἤ ὄχι οἱ ἄλλοι, δέν ἔχει καί μεγάλη σημασία γι᾽ αὐτούς.

Ἀλλά καί σ᾽ ὅσους ἀντιθέτως δέν ἀποδέχονται τόν Χριστό κι ἀπιστοῦν σ᾽ Αὐτόν, πάλι καί σ᾽ αὐτούς γνωρίζεται ἐν πολλοῖς αὐτή ἡ στάση ἀπιστίας τους, μέ τίς ὅποιες ἀντιδράσεις τους, σχεδόν σέ ὅλα τά "πιστεύω" τους, τούς λόγους καί ἐνέργειές τους. Ἄθελά τους προδίδουν τόν ἔσω τους ἄνθρωπο, ἀφοῦ ὡς γενικός στόχος καί σκοπός τους ἀποκαλύπτεται ἡ ἀπόρριψή τους στόν Χριστό καί τήν Πίστι Του, τήν Ἐκκλησία Του.

Αὐτά "γεννήθηκαν" μέσα μου μαθαίνοντας γιά τήν ἔνταση πού προκλήθηκε μέ τίς γνωστές πλέον σέ ὅλους "ἀφίσσες γιά τό ἀγέννητο παιδί" καί πού μαζί του κι αὐτές πολύ εὐγενικά, πολύ διακριτικά "φώναζαν":

"Ἀφῆστε μας νά ζήσουμε, νά ὑπάρχουμε κι ἐμεῖς, γιά λίγες μόνο ἡμέρες νά σᾶς πληροφορήσουμε, νά σᾶς ποῦμε μέ σεβασμό στήν ἐλεύθερη βούλησή σας, γιά τήν ἀλήθεια, γιά τό μέγα θαῦμα τῆς ζωῆς, πού ἴσως πολύ βοηθήση κάποιους νά μάθουν κάτι πού ἐνδεχομένως δέν ἤξεραν. Μήπως κι αὐτό τό "κάτι" τούς πείση, νά ἀναβαθμίσουν τήν γνώμη τους γιά τήν ἱερότητα καί αἰώνια ἀξία τοῦ ἀνθρώπου, πού σέ κάθε περίοδο τῆς ζωῆς του, ἀκόμη κι ὅταν εἶναι ἔμβρυο, εἶναι πρόσωπο ἀνεπανάληπτο, μοναδικό, τέκνο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ!"

Μάθαμε πάλι, κι ἐμεῖς οἱ μοναχοί, κατ᾽ ἀρχήν γιά τόν θεοφιλῆ κι ἀνιδιοτελῆ κόπο τῶν ἀδελφῶν, οἱ ὁποῖοι μέ πίστη στόν Θεό κι ἀπό φροντίδα ἀγάπης ἀγωνίζονται γιά τήν Πατρίδα, γιά πολλές ψυχές συμπατριωτῶν μας, πού δυστυχῶς -χωρίς ἴσως νά γνωρίζουν πολλά γιά τό θαῦμα τῆς ζωῆς- εὔκολα πείθονται ἀπό ἄλλες φωνές κι ἀποφασίζουν νά *"πετοῦν"* τά παιδιά τοῦ Θεοῦ καί παιδιά τους. Κι ἐμεῖς μαζί τους πονοῦμε πολύ γι᾽ αὐτό, γιά τήν Πατρίδα, γιά ὅλο τόν σύγχρονο κόσμο, πού τολμῶντας αὐτό τό φοβερό κι ἀπευκταῖο, ὅλο καί ξεμακραίνει ἀπό τήν Ὁδό, τήν Ἀλήθεια, τήν Ζωή.

Στόν ἀντίποδα πληροφορηθήκαμε μαζί μέ ὅλους γιά τήν ἀντιλογία καί ἀρνητική στάση ἄλλων ἀδελφῶν, πού ἀντιπαρατάχθηκαν στούς πρώτους καί στήν νόμιμη,

δίκαιη ἀγωνία τους.

Σ' αὐτούς δέ πού ἐν θερμῷ ἐνήργησαν καί πού πρόβαλαν -κάποιοι μάλιστα καί βίαια- τήν ἀντίρρηση καί ἀπόρριψή τους στήν σεμνή κι ἄδολη προσπάθεια γιά ἐνημέρωση στό ἐν λόγῳ θέμα, ὅπως καί σέ πολλούς ἄλλους πού συμφωνοῦν μ' αὐτούς, θά θέλαμε νά ἀπευθυνθοῦμε, νά μιλήσουμε ταπεινά, ὡς ἀδελφοί πρός ἀδελφούς, μέλη ἄλλωστε τῆς ἴδιας κοινωνίας, γιά τήν ὁποία καί ὅλοι νοιαζόμαστε.

Προφανῶς οἱ συνάνθρωποί μας αὐτοί, εἴτε οἱ ἴδιοι ἔχουν κάποια προσωπική τους συμμετοχή σέ ἐκτρώσεις εἴτε ἁπλῶς θεωρητικά τίς ἀποδέχονται ἀντικρούοντας κάθε ἄλλη τοποθέτηση καί ἀντίλογο.

Κατά τήν γνώμη μου, κάτι πού ἐπίσης ἐνδιαφέρει εἶναι, κατά πόσον ἐμεῖς οἱ ἴδιοι εἴμαστε πεπεισμένοι γιά τήν ὀρθότητα τέτοιων ἐπιλογῶν μας, ἰδεῶν, λόγων καί ἐνεργειῶν μας καί παραμένουμε ἱκανοποιημένοι μέ τήν σχετική στάση μας. Ἤ ἄν ὅλα αὐτά συνέβησαν ἀπό μέρους μας, ὡς κάτι πού δέν πολυεξετάσαμε ἐπισταμένως, ἤ ἔγιναν μέ ἐλαφρά τήν συνείδησή μας ἤ κατόπιν κάποιας ἀδυναμίας, ἐξαρτήσεως ἤ καί ἐξωτερικῆς πιέσεως. Διαφορετική προφανῶς ἡ βαρύτητα καί εὐθύνη στήν καθεμιά ἀπό τίς δύο περιπτώσεις.

ΑΝΥΠΑΚΟΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΟΙΑ

Ὁ ἄνθρωπος πλάσθηκε κατ' εἰκόνα τοῦ Δημιουργοῦ Του καί δέχθηκε τό ζωογόνο Του "φύσημα", τήν θεία Χάρι μέσα του. *"Καὶ ἐνεφύσησεν (ὁ Θεός) εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν"* (Γέν. β΄, 7). Ἔχει τήν πνοή τοῦ Θεοῦ, εἶναι δημιουργημένος νά ζῆ σέ κοινωνία μαζί Του, κατ' εἰκόνα Του καί καθ' ὁμοίωσιν. Ἔτσι ἔχει ὁ ἄνθρωπος ἔμφυτη μέσα του ὡς φωνή τοῦ Δημιουργοῦ του τήν φωνή τῆς συνειδήσεώς του, πού ὅταν τήν κρατᾶ ἀνόθευτη καί καθαρή, τοῦ ὑποδεικνύει καί τόν πληροφορεῖ γιά τό πανάγιο θέλημά Του. Ζῶντας δέ μέ καθαρή τήν συνείδησή του, γνωρίζει ὅτι ζῆ κατά Θεόν, σύμφωνα μέ τίς ἅγιες ἐντολές Του, πορευόμενος μέ εἰρήνη καί ἀνάπαυση.

Τό νά πλανηθοῦμε καί νά πέσουμε, τῆς ἀνθρώπινης ἀδυναμίας ὅλων μας εἶναι σύμπτωμα καί χαρακτηριστικό. Δέν μποροῦμε ὅμως νά νομίζουμε, ὅτι ἀγαποῦμε τόν Θεό, ὅτι πιστεύουμε σ' Αὐτόν, ἐνῶ ζοῦμε ἀδιαφορῶντας γιά τό ἅγιο θέλημά Του στήν ζωή μας. Ἤ ὅταν, ἐνῶ μᾶς ἐλέγχη ἡ συνείδησή μας, δέν ἀγωνιζώμαστε πρός διόρθωσή μας. Ἔτσι παραμένουμε -ἔστω καί προσωρινά μέχρι νά ἀνανήψουμε- στό σκοτάδι, στό ψέμμα, μακρυά ἀπό τό νά ἀρέση ἡ ζωή μας στόν Θεό.

Εἶναι γνωστό ἀπό τήν Ἁγία Γραφή καί τούς ἁγίους Πατέρες, ὅτι **κάθε συνειδητή ἰδίως ἀνυπακοή τοῦ ἀνθρώπου στό ἅγιο θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀποτελεῖ ἀστοχία, ἀποτυχία, πλάνη, ὅ,τι δηλ. σημαίνει ὁ ὅρος "ἁμαρτία". Ἡ δέ ψυχή μετά ἀπό αὐτό βιώνει μιά ὀδυνηρή ἐμπειρία, ἀναστάτωση. Συμβαίνει δέ τοῦτο ἀπό ἐνέργεια τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ στήν ψυχή γιά τήν ἐπαναφορά της στήν φυσική τάξη τοῦ θείου θελήματος, ἐφ᾽ ὅσον δέν ἔχει ἀκόμη φιμωθῆ ἡ φωνή τῆς συνειδήσεως.**

Ἡ πρώτη ἀνυπακοή τῆς Ἱστορίας συνέβη, ὡς γνωστό, στόν Παράδεισο. Πλανήθηκε πρῶτα ἡ Εὔα ἀπό τόν ὄφι καί παρασύρθηκε κατόπιν ὁ Ἀδάμ ἀπό τήν γυναῖκα του. Ἄν καί ἀρχικά εἶχαν καί οἱ δυό τους κάποια ἐλαφρυντικά γιά τήν πτώση τους αὐτή, στήν συνέχεια ἐν τούτοις δέν θέλησαν νά συνετισθοῦν οὔτε κι ἀπό τήν πατρική βοήθεια τοῦ ἁγίου Δημιουργοῦ πού ἔσπευσε πρός διόρθωσή τους. Δέν θέλησαν δηλαδή νά μετανοήσουν, ἀλλά ἐκουσίως κι ἐγωιστικά πλέον, μέ ἐπιπόλαιες δικαιολογίες ἐπέλεξαν, νά μή ἐπανορθώσουν τό λάθος τῆς ἀνυπακοῆς τους κληρονομῶντας ἔτσι τόν θάνατο καί τήν ἔξωσή τους ἀπό τήν τρυφή τῆς κοινωνίας τους μέ τόν ἅγιο Θεό. Ἑρμηνεύοντας οἱ Ἅγιοι Πατέρες τά προαναφερθέντα λέγουν, ὅτι ἡ πτώση τῶν πρωτοπλάστων καί κυρίως τό τελεσίδικο αὐτό βῆμα γιά τό ὁποῖο καί χωρίσθηκαν ἀπό τόν Θεό καί Δημιουργό τους ἦταν ἡ **ἀμετανοησία** τους.

Καί ἀρχίζει ἀπό τότε ἡ τραγική περιπέτεια τοῦ γένους ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ "κανόνας" πού μᾶς δόθηκε γιά τήν σοβαρή αὐτή παράβασή μας -πού μέ τήν σειρά μας κι ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἐπαναλαμβάνουμε ἄπειρες φορές στήν προσωπική μας ζωή-, γιά τήν ἀνυπακοή δηλ. κι ἀμετανοησία μας, δέν ἔχει καθόλου τιμωρητική ἔννοια καί περιεχόμενο. *"Ὁ Θεός ἀγάπη ἐστι" (Α΄ Ἰω. δ΄, 8).* Καί **ἡ Ἀγάπη δέν προσβάλλεται, ὥστε νά τιμωρῆ. Πάντα καί μόνο ἀπό μέριμνα γιά τήν διόρθωση καὶ τό καλό μας δίδεται, ὅ,τι δίδεται ἀπό τόν Θεό.**

Ἐμβαθύνοντας ὑπέροχα, θεολογικά ὁ **ἅγιος Δωρόθεος** μᾶς διδάσκει γι᾽ αὐτήν τήν ποιμαντική ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, τήν ἀγαπητική του φροντίδα πρός τόν ἄνθρωπο, ἀναφερόμενος στήν ἔξωση τῶν πρωτοπλάστων ἀπό τόν Παράδεισο:

"Δέν δημιουργήθηκε ὁ ἄνθρωπος μέσα σέ κάθε ἀπόλαυση, σέ κάθε χαρά, σέ κάθε ἀνάπαυση, σέ κάθε δόξα; Δέν βρισκόταν μέσα στόν Παράδεισο; Τοῦ εἶπε ὁ Θεός: «Μήν τό κάνεις αὐτό». Καί τό ἔκανε. Βλέπεις ὑπερηφάνεια; Βλέπεις ἰσχυρογνωμοσύνη; Βλέπεις ἀνυποταξία; Ὅταν λοιπόν ὁ Θεός εἶδε ἐκείνη τήν ἀναίδεια, εἶπε: «Αὐτός εἶναι ἀνόητος, δέν ξέρει νά χαρεῖ. Ἄν δέν κακοπεράσει, σέ λίγο καιρό πάει, χάνεται ἐντελῶς. Γιατί, ἄν δέν μάθει τί εἶναι θλίψη, δέν θά μάθει καί τί εἶναι ἀνάπαυση». Τότε τοῦ ἔδωσε ὅ,τι τοῦ ἄξιζε καί τόν ἔβγαλε ἀπό τόν Παράδεισο. Παραδόθηκε λοιπόν στή φιλαυτία του καί στά θελήματά του, γιά νά τόν συντρίψουν, γιά νά μάθει νά μήν ἔχει ἐμπιστοσύνη στόν ἑαυτό του, ἀλλά στήν

ἐντολή τοῦ Θεοῦ, γιά νά τόν διδάξει, αὐτή ἡ ταλαιπωρία τῆς παρακοῆς, τήν ἀνάπαυση τῆς ὑπακοῆς, ὅπως λέει ὁ Προφήτης: «Θά σέ τιμωρήσει ἡ ἴδια ἡ ἀποστασία σου» (Ἱερ. β΄ 19)".

(Ἀββᾶ Δωροθέου, Α΄Διδασκαλία, ἐκδ. Ἑτοιμασία, στ. 8, σ. 95)

Καί σέ ἐμᾶς τό ἴδιο περίπου, ἀναλογικά συμβαίνει. Κάθε φορά πού συνειδητά ἤ ἀσυνείδητα ξεφεύγουμε ἀπό τήν Χάρι τῆς κοινωνίας Του, ἐπιτρέπει ὁ Θεός μέ πολλούς τρόπους θλίψεις, πόνους, ἀδιέξοδα. **Πάντοτε παιδαγωγικά μέ ἀπώτερο στόχο καί σκοπό τήν ἐπιστροφή, συγχώρηση, ἐπανένωσή μας μαζί Του. Εἶναι δέ πάντοτε ὑπερβολικά πρόθυμος νά μᾶς συγχωρῆ, νά μᾶς δέχεται προσφέροντάς μας τήν ἴδια, ἀπαράλλακτη ἀγάπη Του.**

Ὁ **Φ. Ντοστογιέφσκι**, μετά τήν μεταστροφή του στόν Χριστό ἔγραφε:

''*Μήν φοβᾶσαι καί μήν θλίβεσαι, ἀφοῦ μετανοεῖς, ὅλα θά σοῦ τά συγχωρέσει ὁ Θεός. Ὅλα τά συγχωρεῖ ὁ Θεός σέ κεῖνον πού μετανοεῖ ἀληθινά. Δέν ὑπάρχει ἁμάρτημα πού νά μπορεῖ νά ἐξαντλήσει τήν ἀστείρευτη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Φρόντιζε μονάχα γιά τήν ἀδιάκοπη μετάνοια καί διῶξε τόν φόβο ἀπό τήν καρδιά σου. Πίστευε ὅτι ὁ Θεός σέ ἀγαπάει παρ᾽ ὅλο πού ἁμάρτησες...*''

(Στάρετς Ζωσιμᾶς, Ἀδελφοί Καραμάζωφ)

ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΟΙΑ

Ἐγείρεται ὅμως τό ἐρώτημα, **"ἡ ἔκτρωση συγχωρεῖται, θεραπεύεται;"**

Ἡ ἀπάντηση ἔρχεται ἀπό τόν ἴδιο τόν Θεό-Πατέρα:

"... Ἐγώ εἶμαι πού σβήνω, ἐξαλείφω τίς παρανομίες, τίς ἁμαρτίες σου, καὶ δέν θά τίς ξαναθυμηθῶ πιά... Ἐσὺ ὅμως -θά σοῦ κάνη καλό- πάντα νά τίς ἔχης ὑπ᾽ ὄψιν σου. Καὶ ἔτσι ἔλα νά διαλεχθοῦμε, νά δικασθοῦμε· λέγε ἐσὺ πρῶτος τίς ἀνομίες σου, γιά νά ἀπαλαγῆς ἀπ᾽ αὐτές."

(βλ. Ἡσ. μγ΄, 25, 26)

Κι ὁ **Ἀββᾶς Ἰσαάκ** μᾶς διδάσκει ἐπιγραμματικά*: "Οὐκ ἔστιν ἁμαρτία ἀσυγχώρητος, εἰ μή ἡ ἀμετανόητος".*

*(*Τά Εὑρεθέντα Ἀσκητικά, *Λόγος λ', ἔκδ.* Ρηγοπούλου, Θεσ/νίκη, 1977, *σ. 127)*

Ὅλες οἱ πτώσεις μας, μικρές ἤ μεγάλες μποροῦν νά συγχωροῦνται, νά διορθώνωνται, νά ἐξαλείφωνται. Μέ τήν ἀπό βάθους καρδίας καί συντριβῆς προσευχή μας κορυφώνεται ἡ μετάνοιά μας ἐξομολογούμενοι στόν Θεό ἐνώπιον τοῦ ἱερέως Του. Ὅπου καί ἀναφέρουμε μέ συναίσθηση, ταπείνωση καί πίστη (ἐμπιστοσύνη στήν ἀγάπη Του) τήν παράβαση κι ἀποτυχία μας.

Ἔτσι **ὅλα θεραπεύονται**, τακτοποιοῦνται.

Τό πρόβλημα ὑπάρχει, παραμένει, ὅταν δέν μετανοῆ ἡ ψυχή . Τότε ὑποφέρει πολύ, πάσχει χωρίς παρηγοριά καί προοπτική γιά λύση. Γεύεται μιά ὀδυνηρή ἐμπειρία, βαθύτατη ἀπόγνωση τήν συνταράσσει. Γνωρίζει ἴσως τόν νόμο τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, τί ἔπρεπε νά εἶχε κάνει καί τί ἔκανε, πληροφορεῖται ἀπό τήν συνείδησή του καί ἀπό τήν κοινή λογική, ἔχει συνεχεῖς τύψεις γιά τά κρίματά του, σκέπτεται γιά τίς ἐπιπτώσεις τῆς ἁμαρτίας του, καί ἐντούτοις ἐμποδίζεται νά ἀνοιχθῆ μέ μετάνοια στόν Θεό.

Φρικτό παράδειγμα τῆς ἀπαίσιας αὐτῆς καταστάσεως φανερώνουν λόγια πού μιά πολύ δυστυχισμένη ψυχή, ἕνας ἐγκληματίας, ἐξαγορεύεται σ᾽ ἕνα ἅγιο ἱερέα τά εἰδεχθῆ κακουργήματά του λίγο πρίν τό τέλος του, ἀλλά χωρίς μετάνοια, γι᾽ αὐτό καί δυστυχῶς χωρίς λύτρωση:

“Πεθαίνω τόσο σκληρά, γιατί ἔκανα πολλά κακουργήματα... Πολλούς ἀνθρώπους ἔφαγα, μεγάλες συμφορές προκάλεσα... Δέν ἔχω τή διάθεση μήτε καί τή δύναμη νά μετανοήσω. Εἶναι τόσα πολλά, ἄλλωστε, τ᾽ ἀνομήματά μου... Μά καί ποιός νά μέ συγχωρέσει; Οἱ ἄνθρωποι πού ἔβλαψα, ὅσοι ζοῦν; Γιά ποιό λόγο; Ἤ μήπως ὁ Θεός, στόν ὁποῖο δέν πολυπιστεύω;... Μεγάλωσα μέσα στήν ἀπιστία, τήν ἀνηθικότητα, τήν ὑποκρισία...

Γιά μένα... π. Ἀρσένιε, κάθε δρόμος πρός τό Θεό ἔχει πιά κλείσει. Πεθαίνω... Ποτέ δέν φοβήθηκα τό θάνατο. Ὡστόσο τώρα νιώθω πώς εἶναι κάτι φοβερό!

... Κάποτε ἤθελα νά ἐξομολογηθῶ, νά σᾶς ἀποκαλύψω ὅλα μου τά ἐγκλήματα. Ὅταν ὅμως τ᾽ ἀναλογίσθηκα, ὅταν λίγο μόνο συναισθάνθηκα τό πλῆθος καί τήν βαρύτητά τους, θεώρησα πώς θά᾽ ταν ἄσκοπο. Ὁ χρόνος δέν γυρίζει πίσω. Νά ἐπανορθώσω δέν μπορῶ. Καί ἡ πέτρινη καρδιά μου δέν λυπᾶται. Τί νόημα θά εἶχε λοιπόν ἡ ἐξομολόγηση;... Μόνο δυό γεγονότα... χρόνια τώρα ἔρχονται καί ξανάρχονται μπροστά στά μάτια μου. Τά βλέπω ἀκόμα καί στά ὄνειρά μου. Δέν μπορῶ νά τά ξεχάσω, δέν μπορῶ νά ἡσυχάσω...

”... ἕνα παλληκαράκι δεκαεφτά μόλις χρονῶν... τό κάρφωσα χωρίς λόγο... Ἱκέτευε. Ἔκλαιγε. Μά ἐγώ ἤθελα... στή συμμορία μου νά τούς δείξω πώς δέν ὑπολογίζω τήν

ἀνθρώπινη ζωή. Τό ᾽ φαγα τό παιδί. Καί ἀπό τότε, μόλις κλείσω τά μάτια, παρουσιάζεται μπροστά μου κλαμένος καί ματωμένος...

”Μιά γυναίκα πάλι... Χρόνια μέ ταλαιπωρεῖ κι αὐτή... μπήκαμε σ’ ἕνα διαμέρισμα... γιά νά τό ληστέψουμε... Μά ἔπρεπε πρῶτα νά βγάλουμε ἀπ᾽ τή μέση τή γυναίκα... Γιά μερικά δευτερόλεπτα δίστασα, τή λυπήθηκα. Γύρισε τό κεφάλι της καί κοίταξε τίς εἰκόνες, πού ἦταν σέ μιά γωνιά. Σταυροκοπήθηκε κάμποσες φορές καί ψέλλισε: «Τέλειωνε... Μαζί μου εἶναι ὁ Θεός. Παναγιά μου, μή μ᾽ ἀφήσεις!». Κάρφωσα τό μαχαίρι δυό φορές... Γλύστρησε ἀργά πάνω στόν τοῖχο, κάνοντας γιά τελευταία φορά τό σταυρό της, κι ἔπεσε στό πάτωμα μ᾽ ἕνα ἄψυχο «Κύριε, ἐλέησον». Καί τώρα... τή βλέπω κι ἐκείνη συνέχεια μπροστά μου”...

Κι ὁ ἐγκληματίας αὐτός *“πέθανε ὀδυνηρά. Τό πρόσωπό του ἦταν παραμορφωμένο. Ἀπό τούς πόνους ἄραγε; Ἤ μήπως ἀπό τό μίσος... Ἔμεινε ἔτσι καί μετά τό θάνατό του: ἀγριωπό μά καί πονεμένο· ἀπειλητικό μά καί ἀπελπισμένο...”*

(π. Ἀρσένιος, ὁ κατάδικος... ἔκδ. ῾Ι. Μ. Παρακλήτου, Ὠρωπός Ἀττικῆς, 2017, σ. 172-177)

Ἐνθυμούμαστε τά φοβερά λόγια τοῦ Κυρίου γιά τόν Ἰούδα στόν Μυστικό Δεῖπνο: *“οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ... καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος”. (Ματθ. κστ΄,* 24*)*

Ὁ φρικτός αὐτός λόγος ἐλέχθη ἀπό τόν Θεό τῆς ἀγάπης σχετικά βέβαια μέ τό μέγιστο ἁμάρτημα τοῦ Ἰούδα, ἀλλά θεωρῶ ἰδιαίτερα γιά τήν ἀμετανοησία του.**Μετεμελήθη μέν, δηλ. αἰσθάνθηκε τί ἔκανε**, εἶχε φοβερές ἐνοχές, ἀλλά μή ἔχοντας ταπείνωση, καί κυρίως πίστη -δηλ. ἐμπιστοσύνη- στόν Χριστό, ὅτι μπορεῖ νά τόν συγχωρήση,**δέν μετενόησε**. Ἐάν μετανοοῦσε, δέν θά τόν συγχωροῦσε Αὐτός πού συγχώρεσε τόν ἀρνητή Του, ἀπόστολο Πέτρο, τόν διώκτη Του ἀπόστολο Παῦλο, καί τόσους ἄλλους; Δέν θά τόν δεχόταν πάλι πίσω, Αὐτός πού εἶπε *“τόν ἐρχόμενον πρός με, οὐ μή ἐκβάλω ἔξω”*; (Ἰωάν. στ΄, 37)

Ἡ ἀμετανοησία λοιπόν χαρακτηρίζεται ἰδίως ἀπό ἔλλειψη πίστεως στόν Θεό καί φυσικά ἀπό ἐγωισμό, συνοδεύεται δέ συχνά ἀπό ἀπελπισία , ἀφοῦ συνήθως καταρρέει ἡ ἄμετρη αὐτοεκτίμηση μέ τήν διαπίστωση τοῦ μεγέθους τῆς πτώσεως. Τέλος ἐπέρχεται νέκρωση κάθε ὑγιοῦς διαθέσεως γιά ἀγῶνα, γι᾽ αὐτό καί **δέν λαμβάνονται φρόνιμες, κατά Θεόν ἀποφάσεις, ἀλλά ἀσύνετες, ἀπερίσκεπτες, ὀλέθριες, ἀπονενοημένες. Κατά δέ τούς Ἁγίους Πατέρες αὐτή ἡ κατάσταση τῆς ἀμετανοησίας εἶναι ἡ ὄντως βλασφημία κατά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.**

Ἐνόσω ὁ ἄνθρωπος βρίσκεται σέ ἀμετανοησία, εἶναι *“ἐκτός ἑαυτοῦ”. Ἀντιθέτως* **ἡ**

μετάνοια, ὅπως μᾶς διδάσκει ἡ Ἐκκλησία, **τόν ἐπαναφέρει *"εἰς ἑαυτόν"*, στά λογικά του**. Μετάνοια σημαίνει ὅτι ἡ ψυχή ἐγείρεται ἀπό τόν ὕπνο τῆς ἀσωτείας, ἀπό τήν ζάλη στήν ὁποία βρισκόταν, τόν λήθαργο τῆς ψεύτικης ζωῆς. Ἔρχεται σέ αἴσθηση καί ἐπίγνωση τῶν μεγάλων ἀποτυχιῶν της. Συντρίβεται καί μέ ταπείνωση καί πίστη καταφεύγει στόν Χριστό λαμβάνοντας τίς ὀρθές, σωτήριες ἀποφάσεις. Ἔτσι **συγχωρεῖται, εἰρηνεύει, χαίρεται, σώζεται ἐν Χριστῷ**!

ΟΙ ΠΑΝΤΕΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ

Ὁ ἅγιος Θεός πάντοτε μόνο τό ἀγαθό ποιεῖ. Δίδει ζωή, ζωογονεῖ.

Ἐγώ, ὁ μικρός ἄνθρωπος, ἐπιφέρω θάνατο, ἐξόντωση, ὄλεθρο.

Ἡ ἔκτρωση (ἄμβλωση), ἡ καταστροφή μιᾶς ζωῆς, εἶναι πολύ μεγάλη ἁμαρτία. Διότι συμπεριέχει, συμμερίζεται τήν πονηρία τοῦ "ἀντικειμένου Διαβόλου", ἀντίκειται στήν ἀγάπη τοῦ Δημιουργοῦ, στό πανάγιο, εὐεργετικό ἔργο Του. Κι ὅσο παραμένω στήν ἀμετανοησία, τήν σκληροκαρδία, τήν αὐτοδικαίωση μέ τίς δικαιολογίες μου, ἐπιλογές τῆς φιλαυτίας μου, βρίσκομαι ἀπομονωμένος ἀπό τήν Ζωή. Σκότος κυριαρχεῖ στήν ψυχή μου, νέκρωση πνευματική συντελεῖται μέσα μου. Ὁ θάνατος ἀποκτᾶ βαθειές ρίζες μέσα μου, ἔχει δικαιώματα πάνω μου. Ἡ ὅλη ὕπαρξή μου ἀναδίδει ὀσμή θανάτου.

"τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία" (Α΄ Κορ. ιε΄, 56).

Ἀπό ἀγάπη καί μόνο γιά τίς ψυχές τῶν συνανθρώπων μας, πού ἐνέχονται στήν ἁμαρτία τῆς ἐκτρώσεως καί γιά τήν πλήρη "ἀποθεραπεία" τους ἀπ᾽ αὐτήν, δέν μᾶς ἐπιτρέπεται, δέν ἔχουμε δικαίωμα νά τήν μειώνουμε ἤ νά τήν συγκαλύπτουμε. Εἶναι ὄντως φρικτή προσβολή κατά τῆς ἱερότητος τῆς ζωῆς, *"ὕβρις"* κατά τοῦ Θεοῦ, πού ἑρμηνεύεται -ἔστω κι ἄν δέν εἶναι πάντα συνειδητό ἀπό πολλούς- ὡς πράξη ἀλαζονείας, αὐθάδειας, ἐξέγερσης κατά τοῦ μόνου Δημιουργοῦ.

Κι αὐτό δέν εἶναι δική μας ἐκτίμηση καί γνώμη. Οἱ αἰῶνες βοοῦν, ὅλη ἡ οἰκουμένη εἶναι κατάστικτη ἀπό τό αἷμα ἀθώων θυμάτων, τῶν ἀγέννητων τέκνων τοῦ μόνου Εὐεργέτου τῶν ὅλων Θεοῦ.

Πόσες καί πόσες ἀναληθεῖς κοσμικές ἀντιλήψεις παντοιοτρόπως δέν προβάλλονται καί διαφημίζονται ὑπέρ τῶν ἐκτρώσεων συνεπικουρούμενες ἀπό τίς ἀνθρώπινες ἀδυναμίες καί πάθη! Κατόπιν πολλῶν πιέσεων ψηφίζονται σχετικά νομοσχέδια καί ἰσχύουν ἔκτοτε ὡς νόμοι, ἐπιβάλλονται νομικές θέσεις, "ἰατρικές" ἀπόψεις,

πρακτικές μέθοδοι, μεθοδεύεται διασπορά ἐπιχειρημάτων -παραπλάνηση τῆς κοινῆς γνώμης- ἀπό μιά σύγχρονη “παγκόσμια βιομηχανία τῶν ἐκτρώσεων”.

Καί ἐνέχονται ἐκτός ὅλων αὐτῶν πού ἐμπλέκονται γιά τήν ἐξάπλωση καί διάδοση τῆς ἀποτρόπαιης αὐτῆς ἁμαρτίας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὄχι μόνο οἱ γυναῖκες πού τελικά τήν ἀποφασίζουν, κάποιες -εἶναι ἀλήθεια- μέ πολλά ἐλαφρυντικά, ἀλλά κι ἄλλοι πολλοί, ἔστω κι ἄν τούς ἀπαλλάσσει ἡ ἀνθρώπινη νομοθεσία.

Ἐνέχονται ὅσοι ἀπό τούς **ἰατρούς μέ τό βοηθητικό προσωπικό τους**, παραβαίνουν τήν χριστιανική τους συνείδηση ἀλλά καί τόν ἀρχαῖο *“Ὅρκο τοῦ Ἱπποκράτους”,* κατά τόν ὁποῖο σέ εἰδική ἐπίσημη τελετή ρητῶς ὑπόσχονται, ὅτι “... δέν θά δώσω σέ ἔγκυο γυναῖκα φάρμακο πού προκαλεῖ ἔκτρωση”. *“... οὐδέ γυναικί πεσσόν φθόριον δώσω”.*

Βαρύνονται μέ τήν μεγάλη αὐτή ἁμαρτία ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐπίσης ὅλοι οἱ**ἄνδρες-σύζυγοι ἀλλά καί οἱ γονεῖς τῶν γυναικῶν πού ἀποφασίζουν ἔκτρωση, καί συγγενεῖς καί φίλοι κι ἄλλοι ἴσως πολλοί ἄγνωστοι**. Ὅσοι, ἄλλοι μέ βαρειά τήν συνείδησή τους κι ἄλλοι τελείως ἀσυνείδητα, συναποφασίζουν, ἀδιαφοροῦν γιά τό τί θά συμβῆ, ἤ συμφωνοῦν μέ τίς συζύγους, κόρες, φίλες ἤ γνωστές τους καί τίς ὠθοῦν, παροτρύνουν γιά διάφορους λόγους, ἐνισχύουν, πείθουν, ἄλλοι τίς ἐγκαταλείπουν ἤ καί τίς ἀπειλοῦν ἀκόμη, γιά νά προβοῦν σέ ἔκτρωση.

Μᾶς ἀφορᾶ ὅλους πολύ τό σοβαρότατο ζήτημα τῶν ἐκτρώσεων. Ἐκτός τῆς συμμετοχῆς μας σέ προσευχή ἀγάπης, γιά ὅσες κι ὅσους βαρύνονται προσωπικά, εἶναι καί δική μας ὑπόθεση, ἀφοῦ καί ἡ ὀρθόδοξη χριστιανική Πατρίδα μας, εἶναι ὑπεύθυνη γιά τίς πολλές ἐκτρώσεις πού καθημερινά γίνονται. **Εἶναι δέ πνευματικά καί θεολογικά ἀπαραίτητο, νά τό θεωροῦμε ὡς κάτι πολύ δικό μας, δική μας συλλογική πτώση, κατάντημα, ὥστε καί νά μετανοοῦμε ὅλοι οἱ Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες**.

Μέ πόνο γιά τήν Πατρίδα καί τό μέλλον της μιλοῦσε κι ὁ **ἅγιος Παΐσιος** γιά τό μέγα πρόβλημα τῶν ἐκτρώσεων:

“... χρειάζεται νὰ κινηθῆ ἡ πολιτεία, ἡ Ἐκκλησία κ.λπ., ὥστε νὰ ἐνημερωθῆ ὁ κόσμος γιὰ τὶς συνέπειες ποὺ θὰ ἔχη ἡ ὑπογεννητικότητα (σ.σ. ἐξ αἰτίας τῶν πολλῶν ἐκτρώσεων)*. Οἱ ἱερεῖς νὰ ἐξηγήσουν στὸν κόσμο ὅτι ὁ νόμος γιὰ τὶς ἐκτρώσεις εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὶς ἐντολὲς τοῦ Εὐαγγελίου. Οἱ γιατροὶ πάλι ἀπὸ τὴν δική τους πλευρὰ νὰ μιλήσουν γιὰ τοὺς κινδύνους ποὺ διατρέχει ἡ γυναίκα ποὺ κάνει ἔκτρωση...*

Ὅταν παραβαίνη ἕνας ἄνθρωπος μιὰ ἐντολὴ τοῦ Εὐαγγελίου, εὐθύνεται μόνον αὐτός. Ὅταν ὅμως κάτι ποὺ ἀντίκειται στὶς ἐντολὲς τοῦ Εὐαγγελίου γίνεται ἀπὸ τὸ κράτος

νόμος, τότε ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ σὲ ὅλο τὸ ἔθνος, γιὰ νὰ παιδαγωγηθῆ."

(Λόγοι Δ΄, Οἰκογενειακή Ζωή, ἔκδ. Ἱ. Ἡσυχ. Σουρωτῆς, 2004, σ. 78)

Ὁ δέ μακαριστός Γέροντας τῆς Μονῆς μας **π. Γεώργιος (Καψάνης)** πού πολύ ἀγωνίσθηκε παντοιοτρόπως κατά τῶν ἐκτρώσεων, ἔγραφε χαρακτηριστικά:

*"**Βλέπω τό πλῆθος τῶν ἀμβλώσεων, ὅπως καί τήν νομιμοποίησί τους, ὡς τό μεγαλύτερο ἁμάρτημα τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ. Ἁμάρτημα μέ τό ὁποῖο ἀνασταυρώνουμε τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ.** Ἄς προσευχώμεθα ὅλοι ἐκτενῶς νά ὑπάρξη συναίσθησις τῆς φοβερᾶς ἀποστασίας καί μετάνοια, πρίν ὁ Πανάγαθος Θεός ἀπό ἀγάπη καί γιά τήν διόρθωσί μας μᾶς στείλει κάποια βαρειά παιδαγωγική δοκιμασία".*

(Περιοδ. Ὁ Ὅσιος Γρηγόριος, ἀριθμ. 11, 1986, σ. 66)

ΜΕΤΕΚΤΡΩΤΙΚΑ ΣΥΝΔΡΟΜΑ

Γι᾽ αὐτό ἄλλωστε καί ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἀπό ἄμετρο πόνο καί ἀπό πόθο γιά τόν καθαρισμό τῶν ψυχῶν πού ἐνέχονται γιά τήν φοβερή αὐτή πράξη, ἐπιτρέπει τά χειρότερα ἴσως **σωματικά, ψυχολογικά καί πνευματικά συμπτώματα** πού ἀκολουθοῦν γιά πολύ καιρό μετά τήν διάπραξή της. Αὐτά πού στήν σύγχρονη ψυχιατρική ἀποκαλοῦνται *"μετεκτρωτικά σύνδρομα"*.

Παραθέτω αὐτούσια λίγα λόγια τῆς πιστῆς ὀρθόδοξης **Χριστιανῆς Ἀμερικανίδας Vera Faith Lord**, ὡς πολύ βεβαιωτικά τῶν παραπάνω, μέσα ἀπό τήν προσωπική τραγική της ἐμπειρία μετά τήν ἔκτρωση τοῦ παιδιοῦ της:

"... τὸ μητρικὸ ἔνστικτο, τὸ ἰσχυρότερο, τὸ πιὸ ἀκαταμάχητο πού γνώρισε ποτέ ἡ ἀνθρωπότητα, εἶναι ζωντανὸ καὶ παρὸν σὲ ὅλες τίς γυναῖκες, εἴτε τὸ θέλουμε εἴτε ὄχι. Τό τί πιστεύουμε ἤ δέν πιστεύουμε, ἁπλά δέν ἔχει καμμιὰ σημασία. Κάποια χρονική στιγμή μετὰ τὴν ἄμβλωση, τὸ μητρικὸ ἔνστικτο ἐμφανίζεται παντοδύναμο. Ἔρχεται μία στιγμή, μία φοβερὴ στιγμή, πού ὅλα μέσα μας γνωρίζουν ἀκριβῶς τί ἔχουμε κάνει. Ἄσχετα μέ τὸ «πολιτικὰ ὀρθὸ» ὄνομά του πού τοῦ δώσαμε, ἄσχετα πίσω ἀπὸ ὅποιον εὐφημισμὸ τὸ ἔχουμε κρύψει. Ἐκείνη τήν στιγμή ξέρουμε, ὅτι ἔχουμε πάει ἐνάντια στόν Θεὸ καὶ σ᾽ ὅλη τήν φύση καὶ ἔχουμε σκοτώσει τὸ ἴδιο μας τὸ βλαστάρι... Ὅλες μας ἐπιλέξαμε ἀπρόθυμα τὴν ἄμβλωση, γιά χίλιους-δυό φαινομενικά καλούς λόγους, ἔτσι ὥστε νά μὴ χρειαστεῖ ν᾽ ἀλλάξουμε τήν ζωή μας. Καί τὶ μεγάλη εἰρωνεία! Ἀπὸ τήν στιγμή πού τὸ μωρὸ πέθανε, ἡ ζωὴ μας, γιά χίλιους-δυό τρόπους δέν εἶναι ποτέ πιὰ ἡ ἴδια...

Καθεμιά πού «ἐπιλέγει» νά πάει κόντρα στήν φύση καὶ νά σκοτώσει τὸ ἴδιο τὸ παιδί της (τό βλαστάρι της), καταδικάζει τὸν ἑαυτό της σέ ἰσόβια κάθειρξη στό περιοριστικό «κελλὶ» τῆς ἀπομόνωσης πού λέγεται Μετεκτρωτικὸ Σύνδρομο. Μὲ τὸ νά ἀρνεῖται νά πιστεύη ὅτι εἶναι φυλακισμένη, δέν σημαίνει ὅτι καί θά καταφέρη ὥστε νά ἐξαφανισθοῦν τά σίδερα τῆς φυλακῆς, (νά ἀλλάξη δηλ. τήν πραγματικότητα, ὅτι τάχα τὰ σίδερα τῆς φυλακῆς δέν ὑπάρχουν)!...”

(Vera Faith Lord, Δέν μοῦ ἐπιτράπηκε νά θρηνήσω...)

“... Πιστεύω ὅτι κυρίως βαθειά μέσα μας ὅλοι γνωρίζουμε -πραγματικὰ γνωρίζουμε- ὅτι ἡ ἔκτρωση εἶναι φόνος στὴν πιὸ τρομακτική του μάλιστα μορφή. Λέγοντας στὸν ἑαυτό μας ὅτι εἶναι ὁ,τιδήποτε ἄλλο, ἁπλά διαψεύδουμε τούς ἑαυτούς μας. Ὅλα τά προσεκτικά μακιγιάζ πού ἐπινοοῦμε γιά νά καλύψουμε αὐτό τό ἔγκλημα, (τελικά) καταλήγουν σέ ἀποτυχία. Ἀφοῦ τό γνωρίζουμε ὅπως πράγματι εἶναι. Καί αὐτὴ ἡ καθαρὴ ψυχική γνώση δὲν μπορεῖ νὰ ἐξαλειφθῆ ἤ νά ἐκρριζωθῆ ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν τάχα ὡραίων ἐκλογικεύσεων ποὺ γίνονται πάνω στὴ γῆ...

Ἀφού σκότωσα τὸ μωρό μου, ὅλη μου ἡ ζωή ἔγινε ἕνα αὐτο-μίσος... δὲν σκότωσα τὸ φυσικὸ σῶμα μου, ὅπως εἶχα σκοτώσει τὸ παιδί μου· ἀντ᾽ αὐτοῦ ἐπιχείρησα συναισθηματικὴ καὶ πνευματικὴ αὐτοκτονία... ὑπῆρξαν πολλὲς φορὲς ποὺ κυριολεκτικὰ δὲν γνώριζα τὸ πρόσωπο ποὺ ἔβλεπα στὸν καθρέφτη. Τό αὐτο-μίσος χρωμάτιζε τήν κάθε στιγμὴ μου στὸν ὕπνο καί στό ξύπνιο μου. Ἦταν σὰν νὰ εἶχα πατήσει ἕνα ἀόρατο κουμπὶ αὐτοκαταστροφῆς.

...Ἡ αὐτοεκτίμησή μου εἶχε ἐντελῶς ἐξαφανιστεῖ. Ὅλα τὰ πράγματα πού μοῦ ἄρεσαν νὰ κάνω στὴν παλιὰ ζωή μου, ἦταν πλέον ἀπαγορευμένα γιά μένα· δὲν θὰ ἐπέτρεπα στὸν ἑαυτό μου ἀπόλαυση. Ὁ ὕπνος χωρὶς ὄνειρα ἦταν ἡ μόνη μου ἀνάπαυλα, καὶ δὲν ἐρχόταν κι αὐτός συχνά. Ὅταν προσευχόμουνα, τό ἔκανα κρυφά: προσευχόμουν νὰ πεθάνω, ἁπλὰ νὰ σταματήσω νὰ ὑπάρχω. Πίστευα στὴν μετὰ θάνατον ζωή καὶ ἤξερα ὅτι ἡ ἴδια ἡ κόλαση δὲν θὰ μποροῦσε νὰ εἶναι καθόλου χειρότερη ἀπὸ τὴ ζωὴ ποὺ βίωνα.

Ὁ πόνος θὰ μέ περίμενε καὶ θὰ μοῦ ἔστηνε ἐνέδρα σὲ ἀπρόσμενες στιγμές. Μιά σκηνὴ στὴν τηλεόραση, ἕνα ἀπόσπασμα ἀπὸ ἕνα βιβλίο - πάντα σχετικὰ μὲ κάποια χαμένη εὐκαιρία γιὰ μιὰ γυναῖκα νὰ γίνῃ μητέρα. Θά κυριευόμουν τότε ἀπὸ τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῶν βασανιστικῶν λυγμῶν ποὺ εἶναι περισσότερο σὰν σπασμοὶ παρὰ κλάμα. Ἤθελα ἁπλὰ νὰ ξαπλώσω, νὰ πάω γιὰ ὕπνο, καὶ νὰ μὴ σηκωθῶ ποτέ. Ἔχω ζήσει σ᾽ αὐτὴ τὴν αὐτο-ἐπιβληθεῖσα κόλαση γιὰ δεκαέξι χρόνια...”(Vera Faith Lord, Τό κακό τῆς ἄμβλωσης)

Τελικά μέσα ἀπό ἀνείπωτες ὀδύνες, μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ καί τήν καλή της προαίρεση καί εἰλικρίνεια, ἀξιώθηκε νά φθάση σέ ἀληθινή ἐν Χριστῷ μετάνοια,

ἀποκατάσταση καί εἰρήνη βοηθῶντας κι ἀγωνιζόμενη, ἱεραποστολικά μάλιστα, πολλές ἄλλες ψυχές, νά ἀπέχουν ἀπό τέτοιες καταστρεπτικές πράξεις κι ἐμπειρίες.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ, ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: ΤΟ ΘΕΙΟ ΕΛΕΟΣ ΚΑΙ Η ΜΕΤΑΝΟΙΑ ΜΑΣ

Ὅσο χαμηλά κι ἄν πέσουμε, ὑπάρχει πάντα ἡ δυνατότητα μετανοίας. Γιατί νά κοπιάζουμε μάταια καί νά πάσχουμε χωρίς τήν μετάνοια, πού μπορεῖ ὅλα νά τά μεταμορφώση ἐν Χριστῷ; Μέ τόν Θεό ὑπάρχει πάντοτε ἡ μεγάλη εὐκαιρία τῆς διορθώσεως. Μποροῦμε νά ἐγερθοῦμε, νά ὀρθοποδήσουμε.

"... τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας" (Α' Ἰω. α΄, 7).

Ὁ Θεός μας, δέν εἶναι ὅπως διαστρεβλωμένα κάποιοι ἐνδεχομένως πιστεύουν, ὅπως ὁ κόσμος μακρυά ἀπό τήν ἀλήθεια θεωρεῖ. Ὁ Θεός-Πατέρας μας, ὁ Θεός τῶν Ἁγίων, εἶναι:

"... οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων... μακρόθυμος καὶ πολυέλεος· οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶνα μηνιεῖ· οὐ κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἐποίησεν ἡμῖν οὐδὲ κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν..." (ψαλμ. ρβ΄, 8-12)

Ἐάν μέ μετάνοια ἐξομολογούμαστε τίς ἁμαρτίες μας, ὁ Θεός εἶναι πιστός καί δίκαιος, γιά νά μᾶς συγχωρῆ τίς ἁμαρτίες καί νά μᾶς καθαρίζη ἀπό κάθε ἀδικία. Ἄν ὅμως λέγωμε ὅτι «δέν ἁμαρτήσαμε», τότε Τόν παρουσιάζουμε ὡς ψεύτη, καί ὁ ἅγιος λόγος Του δέν ἐνεργεῖ τήν συγχώρηση, τήν κάθαρση καί τόν ἁγιασμό σέ ἐμᾶς". (βλ. Α' Ἰω. α΄, 9-10)

Γι᾽ αὐτό κι ἐμεῖς δέν κρύβουμε τήν ἁμαρτία μας, τήν ἀποκαλύπτουμε πρῶτα στόν ἴδιο τόν ἑαυτό μας καί τήν ἐξομολογούμαστε στόν ἅγιο Θεό ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας Του, τῶν ἱερέων Του: *"... ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω..."*,*"... τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ ἀναγγελῶ καὶ μεριμνήσω ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας μου". (50^{ος} Ψαλμ.)*

*"Τό κυριότερο εἶναι **νά μήν λέτε ψέματα στόν ἴδιο σας τόν ἑαυτό**. Αὐτός πού λέει ψέματα στόν ἑαυτό του καί πιστεύει στό ἴδιο του τό ψέμα, φτάνει στό σημεῖο νά μή βλέπει καμιά ἀλήθεια οὔτε μέσα του οὔτε καί στούς ἄλλους. Κι ἔτσι χάνει κάθε ἐκτίμηση γιά τούς ἄλλους καί κάθε αὐτοεκτίμηση. Μήν ἐκτιμώντας κανέναν, παύει νά ἀγαπάει.*

Καί μήν ἔχοντας τήν ἀγάπη, ἀρχίζει νά παρασέρνεται ἀπό τά πάθη... Ἔτσι φτάνει

στήν ἀπόλυτη κτηνωδία, καί ὅλα αὐτά ἐπειδή λέει συνεχῶς ψέματα στούς ἄλλους καί στόν ἑαυτό του".

(Φ. Ντοστογιέφσκι, Στάρετς Ζωσιμᾶς, Ἀδελφοί Καραμάζωφ)

Ὁ Θεός ἀνέχεται, ὑπομένει τήν παράβασή μας καί ὑποβαστάζει τόν πεσόντα ἄνθρωπο. Μᾶς βοηθεῖ δίδοντάς μας εὐκαιρίες γιά μετάνοια, ἕως ὅτου μέσα ἀπό τίς κάθε εἴδους πίκρες μας στήν *"χώραν τήν μακράν"* (βλ. Λουκ. ιε΄, 13) ἀποφασίσουμε τήν ἐπιστροφή μας. Καί τότε, πάντοτε Αὐτός μέ πολύ μεγαλύτερη χαρά καί ἀγαλλίαση **μᾶς δέχεται** κι ἀπό ἐμᾶς τούς ἴδιους, πού ἀπολαμβάνουμε τήν ἀγάπη Του. **Εἶναι Αὐτός πού στόν καιρό τῆς μεγάλης ἀνωριμότητός μας, μιᾶς νόθου ἐλευθερίας μας, συγκαταβαίνοντας μᾶς ἄφηνε νά κάνουμε τά θελήματά μας, νά λαμβάνουμε τίς παράλογες ἀποφάσεις μας, ἐμᾶς πού ἀρνούμεθα τίς σωτήριες ἐντολές Του. Καί τά ὑπέμενε καί τότε ἀπό ἀγάπη ὅλα αὐτά ἀπό μέρους μας, ὥστε νά τά ἐνθυμούμαστε ἀργότερα καί μέ ταπείνωση πλέον νά μή κινδυνεύουμε νά ξεστρατίσουμε ξανά ἀπό κοντά Του.**

Ἀπό Αὐτόν τόν Θεό-Πατέρα λοιπόν **ὅλα συγχωροῦνται μέ τήν μετάνοιά μας, ὅλα τακτοποιοῦνται**. Καί οἱ πτώσεις μας, στήν *"πρό Χριστοῦ"* ἄσωτη ζωή μας μποροῦν νά συντελοῦν κατόπιν ἀκόμη καί στήν ὠφέλειά μας. Ἐξάγει κέρδος τελικά ἀπό ὅλα ὁ Θεός, ὅπως ὅμορφα συνεπέραινε ὁ **ἅγιος Παΐσιος**:

"Οἱ πολὺ ἁμαρτωλοί, ἂν γνωρίσουν τὸν ἑαυτό τους, ἔχουν φυσιολογικὰ καὶ πολὺ ὑλικὸ γιὰ ταπείνωση. Ἡ κάθε πτώση εἶναι φυσικὰ πτώση, ἀλλὰ εἶναι καὶ ὑλικὸ γιὰ ταπείνωση καὶ προσευχή. Οἱ ἁμαρτίες, ἂν ἀξιοποιηθοῦν γιὰ ταπείνωση, εἶναι σὰν τὴν κοπριὰ ποὺ ρίχνουμε στὰ φυτά. Γιατί νὰ μὴ χρησιμοποιήση λοιπὸν κανεὶς αὐτὸ τὸ ὑλικό, γιὰ νὰ λιπάνη τὸ χωράφι τῆς ψυχῆς του, γιὰ νὰ γίνη γόνιμο καὶ νὰ καρποφορήση;"

(Λόγοι Γ΄, Πνευματικός ἀγώνας, ἔκδ. Ἱ. Ἡσυχ. Σουρωτῆς, 2004, σ. 123)

Ἔτσι μετά ἀπό πολύ τραυματικές περιπέτειες, μέ τήν μετάνοιά της ὡς ταπεινή συμβολή, ἡ ψυχή χαίρεται τήν ἀποθεραπεία καί ἀποκατάστασή της στήν κοινωνία τοῦ ἁγίου Θεοῦ. **Ἐκλείπουν ὄχι μόνο οἱ τύψεις καί ὅλα τά λοιπά σύνδρομα, ἀλλά οὔτε κἄν οὐλή διακρίνεται ἀπό παλαιά τραύματα.**

ΜΕΤΑΝΟΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

Μέσα στίς προσωπικές μας ὀδύνες, καί παρά τήν ὁμολογουμένως πολύ παρακμιακή

πνευματικά ἐποχή μας, οἱ βαπτισμένοι Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί Ἕλληνες δέν λησμονοῦμε ὅτι εἴμαστε κληρονόμοι μιᾶς ἁγίας Παραδόσεως. Ἡ μικρή, μισοσβημένη ἔστω σπίθα τῆς Πίστεως τοῦ Χριστοῦ πού κρύβουμε στά σωθικά μας, ἔρχεται ὥρα πού ἀναδεικνύεται σχεδόν ἀπό τό πουθενά. Κι **ἕνα "Χριστέ μου!", "Παναγία μου!", πού βγαίνει ἀπό μέσα μας, εἶναι δυνατόν νά ἀλλάξη ὅλο τό ἀπαισιόδοξο σκηνικό, τήν δυσοίωνη προοπτική τῆς ζωῆς. Κι ἔτσι γίνεται τό θαῦμα!** Εἶναι ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ, πού φέρουμε ἀπό τό βάπτισμά μας, καί πού μένει ἀνεξίτηλη. Ἀπό τότε παλιά, πού μικροί εἴχαμε ἐνδυθῆ τόν Χριστό:

"Ὅσοι εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε, Χριστόν ἐνεδύσασθε".

Εἴμαστε τέκνα Χριστοῦ, ἄν καί ἀνάξια, ἀλλά πάντως τέκνα Του. Φέρουμε τήν σφραγῖδα Του πάνω μας. Αὐτός εἶναι τό ἔνδυμά μας, ἡ ζωή μας, ἡ ἐλπίδα μας.

"Ὁ Χριστός εἶναι τό πᾶν!", ζοῦσε καί κήρυττε ὁ **ἅγιος Πορφύριος**.

Δέν γίνεται νά συνεχίσουμε, οἱ βαπτισμένοι Ἕλληνες, νά ζοῦμε δίχως Αὐτόν. Ἔρχονται πολύ δυσκολώτερα χρόνια. Θά χαθοῦμε χωρίς τόν Χριστό , θά ἐξαφανισθοῦμε ἀπό προσώπου γῆς...

Δέν γίνεται ὅμως νά χαθῆ ἕνα ἔθνος μέ τέτοια ἀναστήματα, μέ τέτοιους Ἁγίους: Ἱεράρχες, Μάρτυρες, Ὅσιοι, νέφη, ὁλόκληρες στρατιές Ἁγίων, ἄνδρες καί γυναῖκες κάθε ἡλικίας. Καί δέν εἶναι μόνο οἱ παλαιοί Ἅγιοι.

Εἶναι καί οἱ "δικοί μας", τῆς ἐποχῆς μας, αὐτῆς τῆς πολύ δύσκολης ἐποχῆς. Εἶναι ὅλοι αὐτοί πού τούς γνωρίζουμε ἄλλοι ἀπό κοντά, ἄλλοι ἐξ ἀκοῆς. Κι εἶναι κι ἄλλοι πολλοί, σύγχρονοί μας, ἀφανεῖς, πού δέν τούς βάζει ὁ νοῦς μας. Ἁγιασμένοι κληρικοί, εὐλογημένοι Γέροντες, γιαγιάδες, παπποῦδες, παλιές κυροῦλες-δασκάλες μέ προσφορά στήν Πατρίδα ἀπό παλιά. Μέ κυρτωμένα ἀπό τά χρόνια καί τά βάσανα σώματα, ἀλλά μέ ἱλαρά, ὅσο καί δακρυσμένα στήν προσευχή πρόσωπα. Κι εἶναι κοντά μας ὅλοι αὐτοί. Εὔχονται γιά τήν Πατρίδα, γιά τά νιάτα, γιά τό παρόν καί τό μέλλον. Αὐτοί κρατοῦν τήν Χάρι πάνω τους καί στήν Πατρίδα. Εἶναι ἡ "καλή μαγιά" τοῦ γένους μας, ἡ ἁγία "ζύμη" τοῦ Θεοῦ.

Καί γνωρίζουμε ὅτι *"μικρά ζύμη ὅλον τό φύραμα ζυμεῖ".* (Α΄Κορ. ε΄, 6)

Ὁ ἅγιος Θεός μᾶς τούς ἔδωσε, ὅλη αὐτήν τήν πλειάδα τῶν σύγχρονων Ἁγίων Του, γιά νά στηριχθοῦμε πάνω τους καί νά ἀντέξουμε... Θά κάνουμε λοιπόν τόν κανόνα μας, θά πονέσουμε, θα κουραστοῦμε. Ἀλλά "πρῶτα ὁ Θεός" θά ἀντέξουμε, θά συνέλθουμε, θά μεταμορφωθοῦμε!

Ζητοῦμε ὅλοι συγχώρηση, πρῶτα γιά τά προσωπικά μας ἁμαρτήματα, μέ τά

ὁποῖα πονέσαμε καί πονοῦμε τόν Κύριο τῆς δόξης. Ζητοῦμε τό ἔλεός Του γιά τίς πολλές, πάμπολλες ἐκτρώσεις τῶν Νεο-Ἑλλήνων. Καί ἐκ μέρους ὅσων δέν ἦλθαν ἀκόμη *“εἰς ἑαυτούς”*. Ἐμεῖς ἀπό τώρα θά τό κάνουμε, καί γιά τίς δικές μας ψυχές καί γι᾽ αὐτούς. Ὁ ἕνας γιά τόν ἄλλον! Δέν εἶναι κανείς ἄλλωστε καλλίτερος, τάχα ἐπειδή δέν ἔκανε τέτοιες ἁμαρτίες κι οὔτε κατακρίνει κανείς τέτοιες πονεμένες ἀπ᾽ αὐτήν τήν ἁμαρτία ψυχές. *“Ὁ ἀναμάρτητος πρῶτος τόν λίθον βαλέτω!”. (βλ. Ἰωάν. η΄, 7)*

Ἔτσι **θά ἀντέξουμε μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ**, σ᾽ ὅλες τίς δυσκολίες, προσωπικές, οἰκογενειακές, συλλογικές, ὅλης τῆς Πατρίδας.

Τά λάθη μας, ἐκούσια καί ἀκούσια, μικρά ἤ μεγάλα, οἱ ἐπανειλημμένες ἀποτυχίες μας, ἡ συνεχής διαπίστωση καί βαθειά αἴσθηση μέσα μας, ὅτι δέν πετυχαίνουμε τόν μέγα, μοναδικό σκοπό τῆς παρουσίας μας στόν κόσμο αὐτό, νά γνωρίσουμε καί νά ἑνωθοῦμε μέ τόν πανάγιο Θεό, βαραίνουν πολύ τήν ψυχή μας, πονᾶμε. Κι ὅταν εἰλικρινά, κατάματα, ὑπεύθυνα ἀντικρύζουμε τόν ἀποτυχημένο ἑαυτό μας μέ ἀνάμνηση τῆς μεγάλης ἀγάπης τοῦ Μεγάλου Πατέρα, πού καί στίς ἀσωτεῖες μας ποτέ δέν παύει νά μᾶς ἀγαπᾶ, ἀναρωτιόμαστε:

“Ὑπάρχει καί γιά μένα ἀκόμη χῶρος καί χρόνος γιά διόρθωση;”

“Ἔτι ἔνι μετάνοια;” “Ἄραγε ὑπάρχει ἀκόμη ἐλπίδα γιά μετάνοια, Θεέ μου;”

Καί τότε ὡς αὔρα λεπτή ἀκούγεται ἡ ἀπάντησή Του:

“Ἔνι, καί πάνυ ἔνι!”, “Ὑπάρχει, καί πολλή μάλιστα!”

(ἁγ. Ἰωάν. Χρυσοστόμου, Λόγος περί Μετανοίας)

Καί **γίνεται ἡ μετάνοια, ἴαση καί θεραπεία μας**, χαρά μας, πανηγύρι. Αὐτή πού εἶναι ὅ,τι πιό μεγάλο μποροῦμε νά χτίσουμε στόν κόσμο αὐτό, ἡ πιό ὡραία δημιουργία μας! Ἡ ταπεινή παρρησία μας μπροστά στόν ἅγιο Θεό, ἡ ἐπανέναρξη τῆς συνομιλίας μας μαζί Του μετά τόν Παράδεισο, ὅπως σοφά καί σύμφωνα μέ τήν ἁγιοπατερική Παράδοση ἔλεγε ὁ ἐμπειρικός, ἀψευδής θεολόγος τοῦ ἀκτίστου Φωτός -σύγχρονός μας, Ρῶσσος Ἁγιορείτης- **ἅγιος Σωφρόνιος Σαχάρωφ**. (βλ. Οἰκοδομῶντας τόν Ναό τοῦ Θεοῦ, Ἱ. Μ. Τ. Προδρόμου, Essex Ἀγγλίας, τ. Γ΄, σ. 137)

Ὅσοι πολύ ἁμαρτήσαμε, πολύ πονέσαμε τόν ἅγιο Θεό, ἔχουμε μπροστά μας ἕνα πολύ δυνατό κίνητρο, οὐράνια κλήση, μεγάλη εὐκαιρία: Νά Τόν ἀγαπήσουμε πολύ καί νά κοπιάσουμε γι᾽ αὐτήν τήν μεγάλη Ἀγάπη! Ὥστε νά γίνη, ὅ,τι εἰπώθηκε κι ἔγινε ἀπό τόν Χριστό σέ πολλές ἅγιες ψυχές, σέ μεγάλους Ἁγίους Του, πού πρίν σάν κι ἐμᾶς τόν εἶχαν πονέσει μέ

διάφορους τρόπους στήν ζωή τους:

“ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησαν πολύ”. (βλ. Λουκ. ζ΄, 47)

Ἡ ἔκτρωση, ὁ φόνος τῶν ἀγέννητων τέκνων τοῦ Θεοῦ, ἡ μεγάλη αὐτή ἁμαρτία, εἶναι ἕνα πολύ λυπηρό, ἀπαίσιο γεγονός στήν ζωή τοῦ ἀνθρώπου, στήν Ἱστορία. Τέτοιο πού ἡ ἀθάνατη ψυχή του πολύ θά ἐπιθυμοῦσε νά μή εἶχε συμβῆ ποτέ. Ὅμως ἀποτελεῖ μία ὀδυνηρή πραγματικότητα, ἡ ὁποία δέν μπορεῖ μέ τεχνικές ὑπεκφυγῆς καί ἀνευθυνότητος νά θεωρῆται ὡς “μή γεγονός” καί νά παραγράφεται. Γι᾽ αὐτό καί δέν εἶναι δυνατόν ἔτσι νά ξεπεραστῆ.

Ὁ αἰώνιος λόγος τοῦ Θεοῦ καί ἡ ἀψευδής πεῖρα τῶν Ἁγίων μᾶς φανερώνουν, ὑποδεικνύουν καί θερμά εἰσηγοῦνται τήν **μοναδική λύση σ᾽ αὐτό τό ἀδιέξοδο: Τήν ὁλόψυχή μας μετάνοια!** Τήν “ἀναφορά” ἀπό μέρους μας αὐτοῦ τοῦ πολύ μελανοῦ συμβάντος τῆς ζωῆς μας στήν ἄπειρη εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ-Πατέρα ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας Του, ὡς ταπεινή δηλ. προσφορά γιά ἄφεση, ἐξιλέωσή μας. Μ᾽ αὐτήν τήν **γενναία κι ὑπεύθυνη πράξη μας σηματοδοτεῖται ἡ ἐπιστροφή μας** στήν “Πατρική ἑστία”. **Γιά νά ἀρχίση καί γιά ἐμᾶς ἡ μεγάλη χαρά** *“ἐν τῷ οὐρανῷ καί ἐν τῇ γῇ”.*

Μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ καί τίς μητρικές πρεσβεῖες τῆς Κυρίας Θεοτόκου, τῆς Παναγίας Μητέρας μας, καί πάντων τῶν Ἁγίων, αὐτήν τήν χαρά καί εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ πολύ ἐπιθυμοῦμε, κι ἐμεῖς οἱ ἐλάχιστοι μοναχοί, κι ἀπό τήν καρδιά μας εὐχόμαστε, στούς πολλούς, καλούς κι εὐαίσθητους ἀδελφούς μας, νέους καί μεγάλους, πού πόνεσαν κι ἀκόμη πολύ πονοῦν γιά ὅσα συνέβησαν, παλιά ἤ πρόσφατα, σχετικά μ᾽ αὐτά τά πολύ ἀρνητικά στήν ζωή τους.

Καί ποιός γνωρίζει, πόσοι ἀπ᾽ αὐτούς μέσα στήν ἐν Χριστῷ ἀναγέννησή τους ἀλλά κι ἀπό εὐγνωμοσύνη, θά θελήσουν ἀργότερα καί θεάρεστα νά κοπιάσουν, ὥστε κι ἄλλες πολλές ψυχές ἔτσι νά λυτρωθοῦν καί νά χαροῦν τήν ἀγάπη τοῦ Ἁγίου Πατέρα μας, ὁ Ὁποῖος μόνος γνωρίζει νά συγχωρῆ, θεραπεύη καί εὐλογῆ ὅλα τά παιδιά Του!

Ἱερομ. Φιλόθεος

Ἱερά Μονή Ὁσίου Γρηγορίου, Ἅγιον Ὄρος

Ὑπαπαντή τοῦ Χριστοῦ 2020

(Πηγή: afistemenaziso.gr*)*